

การศึกษาสภาพการณ์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่า จังหวัดภูเก็ต

A Study of Gastronomy Tourism Management Circumstance at Phuket Old Town in Phuket Province

Received 30 September 2021

Revised 11 October 2021

Accepted 20 October 2021

พีรวิชญ์ สิงขมาพะ และ อธิป จันทรสุริย์

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Peravich Singkhala and Athip Jansuri

Kasem Bundit University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ซึ่งสุ่มมาจากกลุ่มบุคคลภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ และภาคชุมชน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่า 1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว จุดแข็ง เป็นพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตเป็น 1 ใน 36 เมืองเก่าของประเทศไทยที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า จุดอ่อน พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการสร้างเรื่องราวและที่มาของอาหารค่อนข้างน้อย โอกาส ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตที่มีความได้เปรียบ อุปสรรค ข้อจำกัดในการผสมผสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านการบริการการท่องเที่ยว จุดแข็ง พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีสถานประกอบการอาหารที่หลากหลาย จุดอ่อน สถานประกอบการอาหารยังขาดมาตรฐานในการวัดคุณภาพของอาหารและร้านอาหาร โอกาส ความร่วมมืออันดีของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ช่วยส่งเสริมการจัดงานมหกรรมอาหารพื้นเมืองภูเก็ต อุปสรรค ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการขนส่งและความแออัดของชุมชนเมือง และ 3) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว จุดแข็ง พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตได้รับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตลาดอาหาร จุดอ่อน การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชนเข้าด้วยกันยังมีความค่อนข้างน้อย โอกาส จังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในเมืองที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารระดับโลก อุปสรรค ข้อจำกัดในเรื่องสภาพลักษณะด้านอัตราค่าบริการการคมนาคมขนส่งที่มีราคาสูง

คำสำคัญ: สภาพการณ์, การจัดการ, การท่องเที่ยวเชิงอาหาร, เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต

Abstract

The purpose of this research to study gastronomy tourism management circumstance at Phuket old town in Phuket province, Thailand. This research is a qualitative research study. Step 1, study and collect information from the document. Data were analyzed by using thematic analysis. Step 2, An in-depth interview with 15 key informants from government sector, private sector/entrepreneurs and community sectors by using a purposive sampling. Data were analyzed by using content analysis. Step 3, all data were used to analyze the internal and external environment of gastronomy tourism management in Phuket Old Town. The results of the study found that 1) Tourism Resource, strength: Phuket old town was one of Thailand's 36 old towns that had been designated as an old city area. Weakness: Phuket old town had quite a few stories and origins of food. Opportunity: The geographical location of Phuket had an advantage. Threat: Restrictions on cooperation between relevant sectors. 2) Tourism Service, strength: Phuket old town had a wide variety of food establishments. Weakness: Food establishments lack standards for measuring the quality of foods and restaurants. Opportunity: good cooperation from relevant sectors that helped promote Phuket Local Food Fair. Threat: Structural problems of the transportation system and urban congestion. 3) Tourism Marketing, strength: Phuket old town had been promoted to organize food market activities. Weakness: The public relations of tourist attractions and the connection of tourism routes between communities were still relatively few. Opportunity: Phuket province was one of the cities chosen to join the global network of creative cities in gastronomy. Threat: Constraints on the image of high transportation service rates.

Keywords: Circumstance, Management, Gastronomy Tourism, Phuket Old Town

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงอาหารของโลกสร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมูลค่าสูงถึง 150,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (World Tourism Organization (WTO), 2012) ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอาหารจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสูงถึง 456,000 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20 จากรายได้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมด (พรรณี สวนเพลง และคณะ, 2559) โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 3 อันดับแรกที่ยินยอมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในประเทศ ได้แก่ สเปน ฝรั่งเศส และอิตาลี ซึ่งรายได้รวมจากอาหารและเครื่องดื่มของชาวต่างชาติในปี พ.ศ. 2557 อยู่ที่ 220,177.01 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ 282,010.29 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 315,225.72 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) อ้างใน เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา (2561))

จังหวัดภูเก็ต ดินแดนแห่งไข่มุกอันดามัน สวรรค์เมืองใต้ หาดทรายสีทอง สองวีรสตรี บารมีหลวงพ่อแช่ม เมืองแห่งมนต์เสน่ห์ถิ่นแดนใต้ เนื่องจากเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นเกาะขนาดใหญ่ และมีความแตกต่างจากจังหวัดอื่นโดยสิ้นเชิง เพราะเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่พื้นของจังหวัดทั้งหมดเป็นเกาะที่ตั้งอยู่กลางทะเล โดยพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตตั้งอยู่ท่ามกลางถนนสายสำคัญของเมืองหลายสายด้วยกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภูเก็ต, 2558) นอกจากนี้มีอาหารพื้นเมืองภูเก็ตนับร้อยรายการที่สามารถพบเห็นได้ภายในจังหวัดภูเก็ตและพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ทั้งอาหารชื่อแปลกไม่คุ้นหูจนถึงรายการอาหารคุ้นเคยอร่อยปาก ชาวภูเก็ตเป็นคนช่างกิน ช่างประกอบอาหาร รวมทั้ง ยังเป็นศูนย์รวมของคนหลายเชื้อชาติ ไม่ว่าจะเป็นชาวเลดั้งเดิมซึ่งเป็นชาวมอแกน ชาวไทยแท้จากแผ่นดินใหญ่ รวมถึงชาวจีนแสวงโชค และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งอาหารพื้นเมืองภูเก็ต มีคุณลักษณะเด่นและมีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องด้วยอาหารพื้นเมืองภูเก็ตเป็นอาหารที่ได้รับการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมของชาวพื้นเมืองและชาวจีนฮกเกี้ยน ด้วยเหตุที่ว่าในสมัยอดีตชาวจีนเป็นกลุ่มชนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดภูเก็ต จึงมีอิทธิพลและส่งผลให้วัฒนธรรมด้านอาหารการกินของจังหวัดภูเก็ตมีรสชาติที่จัดแบบอาหารใต้ทั่วไป และมีกลิ่นอายของความเป็นจีนสอดแทรกอยู่ด้วยในขณะเดียวกัน ซึ่งอาหารพื้นเมืองภูเก็ตนั้นมีความหลากหลายมาก มีทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน มีรูปแบบและวิธีการปรุงที่โดดเด่น รวมไปถึงรสชาติของอาหารที่แตกต่างจากที่อื่นอย่างสิ้นเชิง คือ หนึ่งในเหตุผลหลักที่องค์การยูเนสโกจัดให้เป็นหนึ่งในเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารระดับโลก เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2558 โดยภูเก็ตเป็นเมืองลำดับแรกในประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน (พลอยจันทร์ สุขคง, 2560)

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่กำลังมาข้างหน้า สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต นำเสนอให้เห็นถึงความเป็นมาของสังคมพหุวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นถิ่นด้านอาหารการกินผ่านการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวเชิงอาหารยังช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น สถานประกอบการอาหาร และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกภายใต้ความสมดุลและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) พบว่า สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ได้กล่าวถึง “การจัดการการท่องเที่ยว” ภายใต้บริบทองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (Tourism Element) โดยระบุว่า “การท่องเที่ยว” เป็นกระบวนการเศรษฐกิจและสังคมอันประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีบทบาทสำคัญเป็นหนึ่งในอุปทานทางการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ที่สำคัญ ทั้งนี้สามารถจัดแบ่งย่อยออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ตามสภาพของธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวให้ความบันเทิง และแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะเฉพาะตัว

2) การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) กล่าวคือ บริการที่พร้อมต่อการรับรองการท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งในอุปทานทางการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ที่สำคัญ แต่ทั้งนี้ “บริการ” เป็นการรองรับและการเอื้ออำนวยความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นปัจจัยดึงดูดทำให้เกิดการท่องเที่ยวได้เช่นเดียวกัน โดยไม่ได้จัดเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่แท้จริง จากการศึกษาพบว่าการบริการท่องเที่ยวที่สำคัญมักจะประกอบไปด้วย ที่พัก อาหาร แหล่งจัดจำหน่ายสินค้าหรือของที่ระลึก แหล่งบันเทิงเริงรมย์ รวมไปถึงแหล่งกิจกรรมและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยว เป็นต้น

3) การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) กล่าวคือ ตลาดการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Demand) ที่สำคัญ โดยวัดได้จากแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในรูปแบบของความปรารถนาออกเดินทางท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อการเข้าร่วมในกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ภายใต้กระบวนการจัดการที่รวมถึงเรื่องของการส่งเสริม การพัฒนา และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลภายในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา หนังสือ วารสาร บทความทางวิชาการ รายงานการประชุม ผลงานวิจัย และสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต และบริบทของจังหวัดภูเก็ต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกเอกสาร (Mogalakwe, 2006) ดังนี้ 1) ความจริง (Authenticity) 2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) 3) การเป็นตัวแทน (Representativeness) และ 4) ความหมาย (Meaning)

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ภาครัฐ 5 คน ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ 5 คน และภาคชุมชน 5 คน ซึ่งจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพประมาณ 15 คน จึงจะเพียงพอต่อการศึกษา และพบว่าขนาดของผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าวให้ข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว โดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีลักษณะซ้ำกัน (Redundancy) ซึ่งใช้เทคนิคการผสมผสานแบบสามเส้า

(Triangulation Design) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย (สุทธิ ชัตติยะ และ วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์, 2554) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสภาพการณ์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ตามขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการผสานข้อมูลเข้าด้วยกันระหว่างผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ยื่นขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ตามหลักทางวิชาการและจริยธรรมเลขที่รับรองโครงการ T003/64X

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการณ์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ตามองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ตามแนวคิดของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ด้านการบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และด้านการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งได้ผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต มีการผสมผสานทางพหุวัฒนธรรมของคนภูเก็ตในอดีต มีประวัติศาสตร์และความรุ่งเรืองมายาวนาน ทำให้เกิดการเชื่อมต่อและการสอดแทรกระหว่างวัฒนธรรม โดยมีบุคคลเป็นตัวกลางในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันเป็นอัตลักษณ์ ซึ่งร่องรอยในอดีตดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดและปรากฏให้เห็นได้ในลักษณะของผลงานสถาปัตยกรรมอันประณีตที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ ความดั้งเดิม และความจริงแท้ที่ถูกแฝงไปด้วยวิถีชีวิตและเปี่ยมล้นไปด้วยเสน่ห์ของวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว ภายใต้การอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมและการยอมรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน นอกจากนี้จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม และแวดล้อมไปด้วยวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของคนที่ยึดโยงไปสู่วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารการกิน อิทธิพลดังกล่าวทำให้อาหารพื้นถิ่นมีความหลากหลายและไม่เหมือนใคร ประกอบกับความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของเมืองแห่งความอุดมสมบูรณ์ที่ล้อมรอบไปด้วยทะเล และแหล่งทรัพยากรทางอาหารที่สามารถหาได้เฉพาะพื้นถิ่น ตลอดจนความหลากหลายของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ทำให้เกิดการคิดค้นตำรับอาหารพื้นเมือง และถ่ายทอดส่งต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ อาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตเป็นอีกหนึ่งในทรัพยากรที่สำคัญและช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยว ทำให้ปัจจุบันพื้นที่ในบริเวณย่านเมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต มี

ร้านอาหารมากมายและหลากหลาย โดยแต่ละร้านเน้นจำหน่ายอาหารพื้นเมืองและอาหารฟิวชันร่วมสมัย ตลอดจนร้านจำหน่ายอาหารว่างและเครื่องดื่มในลักษณะของร้านคาเฟ่ (Cafe) ที่ตกแต่งให้สวยงาม แปลกใหม่ และเข้าถึงกระแสนิยมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า อาหารพื้นเมืองภูเก็ตในปัจจุบันมีมากมายและหลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของอาหาร ประกอบไปด้วย

1) วัตถุดิบหรือส่วนประกอบเกี่ยวกับอาหารพื้นเมืองภูเก็ต จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ กุ้งเสียบ ปลากระพงแดง ปลาฉิ้งฉ้าง ปูม้า เม็ดมะม่วงหิมพานต์ แมงดาทะเล ลูกหยีสด สับปะรดภูเก็ต หน่อไม้ น้ำหมिसั่วภูเก็ต และหอยหวานและหอยชักตีน

2) อาหารพื้นเมืองภูเก็ตประเภทอาหารคาว จำนวน 25 ชนิด ได้แก่ เกลือเคย แกงจืดเต้าหู้ปลาเค็ม แกงตูม แกงไตปลา ขนมหินภูเก็ต ข้าวยาพริก เคยเค็มอีก ต้มส้ม ต้มข่า น้ำพริกกุ้งเสียบ น้ำพริกภูเก็ต เบื่อทอด ปอเปี๊ยะสด ผัดมั่งกวน โลบะ ไส้กรอกปลาเนม หมี่ผัดฮกเกี้ยน หมี่หุ่นน้ำซุ้กระดูกหมู หมี่ฮกเกี้ยนน้ำ หมูผัดตัวหู้ หมูฮ้อง อาจาด อี๋ปิ้ง โอวต้าว และฮูแซ่

3) อาหารพื้นเมืองภูเก็ตประเภทอาหารหวาน จำนวน 32 ชนิด ได้แก่ ขนมห้องถึง ขนมหืออากั๊ว ขนมหือมกั๊ว ขนมหือเบ่งก้า ขนมหือสั๊ว ขนมหือจี้ ขนมหือจุ่น ขนมหือฉาวกั๊ว ขนมหือชีกั๊ว ขนมหือต้าวปาวฮือ ขนมหือเต้าส้อ ขนมหือจ่างและกั๊ว ขนมหือเงินกั๊ว ขนมหือฟ้าง ขนมหือหลู ขนมหือเฮ๊จ ขนมหือกั๊วโก๊ว ขนมหือปาวหล้าง ขนมหือพริก ขนมหือเพี้ยะ ขนมหือจี้ ขนมหือหน้าแตก ขนมหือหม้อหลาว ขนมหืออังกั๊ว ขนมหืออากั๊ว ขนมหือฮวดกั๊ว ขนมหือหนุ่กั๊ว ข้าวเหนียวหีบ ตูโป้ ปีกะหมอย บั๊ถ่ายบาก และโอ้เอ๊ว

จากข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ได้ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S1 พื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตเป็น 1 ใน 36 เมืองเก่าของประเทศไทยที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า ภายใต้การพัฒนาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่	W1 การสร้างเรื่องราว (Story) และที่มาของอาหาร เพื่อสร้างอัตลักษณ์และเสน่ห์เฉพาะตัวให้กับอาหารพื้นเมืองภูเก็ตค่อนข้างน้อย
S2 พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีทุนทางวัฒนธรรม อันทรงคุณค่า และร่องรอยของความเจริญรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ ความดั้งเดิม และความจริงแท้ของวิถีชีวิต	W2 ความเข้าใจอันดีในเรื่องของอาหารพื้นเมืองภูเก็ต เนื่องด้วยเกิดความไม่เข้าใจว่าอาหารพื้นเมืองภูเก็ตกับอาหารเพื่อการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน
S3 พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีสถาปัตยกรรมเก่าแก่ของอาคารบ้านเรือนอันเป็นเอกลักษณ์ แห่งเคหสถานร่วมสมัยของภูเก็ต หรือที่รู้จักกันในนามของชิโนโปรตุกีส ภายใต้การผสมผสานทักษะงาน	W3 ความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการสืบทอดอาหารพื้นเมืองภูเก็ต เนื่องด้วยผู้ประกอบการธุรกิจไม่ใช่คนภูเก็ตท้องถิ่นเดิม ทำให้อาหารที่เสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวมีรสชาติที่ผิดเพี้ยนไปจากต้นตำรับ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ช่างและงานศิลป์เข้าด้วยกันระหว่างโปรตุเกส จีน และมลายู	ดั้งเดิมค่อนข้างมาก
S4 ความหลากหลายชาติพันธุ์ของผู้คนในอดีต ทำให้เกิดการคิดค้นตำรับอาหารพื้นเมืองภูเก็ตและถ่ายทอดส่งต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน	W4 การให้ความสำคัญในการถ่ายทอดสูตรอาหารพื้นเมืองภูเก็ต เนื่องจากคนรุ่นก่อนที่มีองค์ความรู้เรื่องอาหารพื้นเมืองภูเก็ตเป็นอย่างดี ได้มีการหวงแหนสูตรอาหารและเลือกถ่ายทอดให้เฉพาะลูกหลานของตนเท่านั้น
S5 ชุมชนมีความเข้มแข็ง รักษ์ หวงแหน และพร้อมที่จะขับเคลื่อนตนเองควบคู่ไปพร้อมกับการท่องเที่ยว ภายใต้การนำเสนห์แห่งวัฒนธรรมของตนออกมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	W5 ความภาคภูมิใจในทุนทางวัฒนธรรม เนื่องจากคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญและให้ความสำคัญกับทุนทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมของตนค่อนข้างน้อย
	W6 ประสิทธิภาพในการรองรับเชิงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตดั้งเดิมได้รับการออกแบบมาเพื่อการอยู่อาศัยเป็นหลัก ทำให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
O1 การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นหนึ่งในแผนงานยุทธศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ โดยขับเคลื่อนภายใต้การเมืองท่องเที่ยวระดับนานาชาติสู่ความสมดุลและยั่งยืนในอนาคต	T1 การผสมผสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการสำรวจและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านอาหารพื้นเมืองภูเก็ต ยังขาดประสิทธิภาพและความเหมาะสม
O2 จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม และแวดล้อมไปด้วยวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของคนที่เชื่อมโยงไปสู่วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารการกิน อิทธิพลดังกล่าวทำให้อาหารพื้นเมืองภูเก็ตมีความหลากหลายและไม่เหมือนใคร	T2 การวางแผนงานและงบประมาณอย่างเป็นระบบของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีข้อจำกัดและมีรายละเอียดค่อนข้างมาก
O3 อาหารพื้นเมืองภูเก็ตที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงวัฒนธรรมกว่า 300 ชนิด ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดอันดับต้น ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว	T3 การกลืนกลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากปัจจุบันมีวัฒนธรรมอื่นจากชนกลุ่มน้อยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมภายในพื้นที่เมืองเก่า

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
O4 ความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตที่มีความอุดมสมบูรณ์และล้อมรอบไปด้วยทะเล ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรอาหารที่สามารถหาได้เฉพาะพื้นที่	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า 1) สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็ง พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตเป็น 1 ใน 36 เมืองเก่าของประเทศไทยที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า มีทุนทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า ปรากฏให้เห็นในลักษณะของสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือนเก่าแก่และมีความแตกต่างไม่เหมือนใคร ชุมชนมีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะขับเคลื่อนตนเองควบคู่ไปพร้อมกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในอดีตยังมีการคิดค้นตำรับอาหารพื้นเมืองภูเก็ตและถ่ายทอดส่งต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน 2) สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดอ่อน พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการสร้างเรื่องราวและที่มาของอาหารค่อนข้างน้อย ผู้ประกอบการเกิดความไม่เข้าใจว่าอาหารพื้นเมืองภูเก็ตกับอาหารเพื่อการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน ทำให้ผู้ประกอบการที่ไม่ใช่คนภูเก็ตท้องถิ่นเดิมเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวด้วยรสชาติที่ผิดเพี้ยนไปจากต้นตำรับดั้งเดิม นอกจากนี้ คนรุ่นก่อนที่มีองค์ความรู้เรื่องอาหารพื้นเมืองภูเก็ตมีการวางแผนสูตรอาหาร กลุ่มคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับทุนทางวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย รวมไปถึงข้อจำกัดเรื่องประสิทธิภาพในการรองรับเชิงพื้นที่ ทำให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย 3) สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาส จังหวัดภูเก็ตมีความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความอุดมสมบูรณ์และล้อมรอบไปด้วยทะเล ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรอาหารที่สามารถหาได้เฉพาะพื้นที่ ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นหนึ่งในแผนงานยุทธศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต โดยขับเคลื่อนภายใต้การเมืองท่องเที่ยวระดับนานาชาติสู่ความสมดุลและยั่งยืนในอนาคต เนื่องด้วยจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม และแวดล้อมไปด้วยวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของคนที่ยึดโยงไปสู่วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารการกินที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงวัฒนธรรมกว่า 300 ชนิด อิทธิพลดังกล่าวทำให้อาหารพื้นเมืองภูเก็ตมีความหลากหลายและไม่เหมือนใคร และเป็นปัจจัยดึงดูดอันดับต้น ๆ ที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและ 4) สภาพแวดล้อมภายนอกด้านอุปสรรค การผสมผสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการสำรวจและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านอาหารพื้นเมืองภูเก็ต ยังขาดประสิทธิภาพและความเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการวางแผนงานและงบประมาณอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงปัญหาการกลืนกลายทางวัฒนธรรมจากชนกลุ่มน้อย

2. ด้านการบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีอาหารพื้นเมืองเป็นปัจจัยดึงดูดอันดับต้น ๆ ทางการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยว และเป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาสัมผัสกับกลิ่นอายของวัฒนธรรม และ

ได้รับประสบการณ์ที่ดีในการได้มีโอกาสลิ้มลองรสชาติของอาหาร จัดได้ว่าอาหารเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างรายได้ให้ เกิดแก่ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียงบริเวณแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้อาหารยังเป็นตัวเชื่อมโยงและ กระจายรายได้ไปสู่ธุรกิจหรืออาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากการเดินชมผลงานสถาปัตยกรรมอันงดงามของ เมืองเก่าภูเก็ต นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนยังสามารถเพลิดเพลินกับความอร่อยของอาหารที่มีประวัติความเป็น มายาวนาน มีร้านอาหารหลากหลาย เช่น อาหารไทย อาหารจีนผสมไทย อาหารมลายู และอาหารฮาลาล เป็นต้น ซึ่งมีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ภายใต้การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จังหวัดภูเก็ตยังส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาหารเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและภาพลักษณ์การ อยู่ร่วมกันระหว่างสังคมและธรรมชาติภายใต้ความสมดุลและยั่งยืน ควบคู่กับรากฐานทางสังคมดั้งเดิมและการ อนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณี ทำให้อาหารพื้นเมืองภูเก็ตได้รับการส่งต่อเจตนารมณ์จากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า สถานประกอบการอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีหลากหลาย ซึ่งกระจาย ตัวไปตามที่ตั้งของแต่ละถนน ได้แก่ ร้านค้าและร้านอาหารที่เหมาะสมสำหรับทุกช่วงวัย ทั้งนี้ สถานประกอบการ อาหารที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตปัจจุบันจากการจัดอันดับจาก Google และ Wongnai ประกอบไปด้วย 1) ถนนกลางและซอยรมณีย์ เช่น ร้าน The Lounge ร้าน CUB House Phuket ร้านหมี่ผัดฮกเกี้ยนถนนกลาง เป็นต้น 2) ถนนกระบี่ เช่น ร้าน Campus Coffee Roaster ร้านข้าวมันไก่เจ้าหลี สาขา 2 และร้านโกเบ็นซ์ ข้าวต้มแห้งภูเก็ต เป็นต้น 3) ถนนเยาวราช เช่น ร้าน The Old Phuket Coffee “Coffee Station” ร้านอันฟอร์เก็ทเทเบิล (Unforget Table) ร้านแกลเลอรีคาเฟ่ (Gallery Cafe by Pinky) เป็นต้น 4) ถนนดีบุก เช่น ร้านหอม หอม The Espresso Bar ร้าน Annytime Dessert and Tea Café ร้าน SomSak Café เป็นต้น 5) ถนนพังงา เช่น ร้าน Amore Mexican Tapas & Bar ร้าน The Cook ร้านคุณจืด ยอดผัก (Khun Jeed) ร้านตุ๋นกับข้าว (Tu Kab Khao Restaurant Phuket) เป็นต้น 6) ถนนบางกอก เช่น ร้าน บุญรัตน์ต้มยำ เป็นต้น 7) ถนนระนองและซอยภูธร เช่น ร้านภูเก็ตทีก คอฟฟี่บาร์ (Phuketique Coffee Bar) และร้านรสนิยม ต้มยำ เป็นต้น 8) ถนนภูเก็ต เช่น ร้านโกปี เดอ ภูเก็ต (Kopi De Phuket Cafe & Restaurant) และร้านขนมจีนจิลัว บ๊ะจ่างภูเก็ต เป็นต้น และ 9) ถนนเทพกระษัตรี เช่น ร้าน Cafe 66 ร้านวัน จันทร (One Chun Restaurant) ร้าน B Cat Café ร้าน The Tent ร้านโรตีสาน้ำ ภูเก็ต (โรตีสาน้ำ) และ ร้านโรงโกปีบ้านแฉ่งน้ำ (ไอ้แฉ่งน้ำ) เป็นต้น

จากข้อมูลด้านการบริการการท่องเที่ยวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ได้ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่ เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ด้านการบริการการท่องเที่ยว

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S6 พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีอาหารพื้นเมืองของ คนภูเก็ตในอดีตหลากหลายรายการให้รับประทานได้ ในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตปัจจุบัน	W7 มาตรฐานสถานประกอบการอาหารในการวัด คุณภาพของอาหาร ความสะอาดถูกสุขอนามัย ขนาดของร้าน และความแออัดของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S7 พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีสถานประกอบการอาหารที่หลากหลาย และกระจายตัวตั้งอยู่ในแต่ละที่ตั้งของถนนในเขตพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต	W8 การให้ความตระหนักในเรื่องมาตรฐานการประเมินทักษะความสามารถของพนักงานให้บริการอาหารที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องด้วยปัจจุบันพนักงานส่วนใหญ่เป็นพนักงานที่ได้รับการว่าจ้างรายวัน และสถานประกอบการมักมีการปรับเปลี่ยนพนักงานอยู่บ่อยครั้งตามความเหมาะสม ซึ่งไม่ได้มีหลักเกณฑ์ในการรับสมัครที่แน่นอน
S8 พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในวันสำคัญตามปฏิทินประจำปี เพื่อรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมและแนวปฏิบัติอันดี	W9 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการให้บริการ เนื่องด้วยรายการอาหารบางชนิดมีส่วนประกอบของวัตถุดิบเฉพาะ ดังนั้นปัจจัยในเรื่องของศาสนา ความเชื่อ การแพ้อาหาร และความชื่นชอบส่วนบุคคล คือ สิ่งจำเป็นที่ทางผู้ประกอบการจะต้องตระหนักถึง
S9 พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปและของฝากที่ทันสมัยมากขึ้น	W10 การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการหรือการท่องเที่ยวยังมีค่อนข้างน้อย เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาตนเองและการวางแผนการจัดการที่ดีภายใต้ความเหมาะสม
S10 เครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ตที่เข้มแข็ง คอยให้การต้อนรับและจัดกิจกรรมนำเที่ยวเชิงอาหารอย่างสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	W11 ข้อจำกัดด้านความหลากหลายของช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับชุมชน เพื่อดำเนินการเรื่องการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
S11 ความพร้อมในการให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นจากชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะภายในชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตและย่านเมืองเก่าภูเก็ต ช่วยลดความผิดพลาดในการให้ข้อมูลที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง	W12 ข้อจำกัดด้านบุคลากรในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้กับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S12 สถานประกอบการอาหารในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต ได้นำเสนอขายอาหารภายใต้ความแปลกใหม่ และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกระแสความนิยมสมัยใหม่มากขึ้น เช่น ร้านอาหารฟิวชัน ร้านอาหารแนวคาเฟ่ (Cafe) เป็นต้น	S13 ข้อจำกัดในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุหรือกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
O5 หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการจัดงานมหกรรมอาหาร กิจกรรมอาหาร และการออกร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองภูเก็ตอยู่บ่อยครั้งอย่างต่อเนื่อง	T4 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าถึงพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตมีอัตราที่สูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนค่าใช้จ่ายของอาหารพื้นเมืองที่สามารถรับประทานได้ในพื้นที่
O6 หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับภูมิทัศน์เมืองเก่าภูเก็ต โดยการนำสายไฟลงดิน เพื่อให้พื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตสามารถเห็นประจักษ์ได้ถึงตึกและอาคาร ถือเป็นการดัดศักยภาพและเอกลักษณ์ที่มีภายในบริเวณเมืองเก่ามากระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว	T5 ปัญหาการขนส่งและความแออัดของชุมชนเมือง ส่งผลให้มีพื้นที่จอดรถน้อยและคับแคบ
O7 เจ้าหน้าที่ที่ทางจังหวัดภูเก็ตได้จัดขึ้น คอยสอดส่องดูแลและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	T6 ปัญหาในเรื่องความถี่ของการให้บริการ Airport bus หรือ Smart bus เนื่องด้วยการส่งต่อนักท่องเที่ยวจากท่าอากาศยานภูเก็ตมายังพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต มีรอบความถี่ของรถในการให้บริการค่อนข้างน้อย
O8 การเป็นเจ้าของบ้านที่ดีของคนภูเก็ต ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในฐานของเจ้าของบ้าน ทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ได้ถึงความปลอดภัยและความเป็นกันเอง	
O9 เครือข่ายความร่วมมืออันดีระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ด้านการบริการการท่องเที่ยว พบว่า 1) สภาพแวดล้อม

ภายในด้านจุดแข็ง พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีสถานประกอบการอาหารที่หลากหลายกระจายตัวตั้งอยู่ในแต่ละที่ตั้งของถนน สถานประกอบการอาหารให้บริการอาหารพื้นเมืองและอาหารฟิวชั่นหลากหลายรายการ ภายใต้ความแปลกใหม่และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกระแสความนิยมสมัยใหม่มากขึ้น อีกทั้งยังมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปและของฝากที่ทันสมัย นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในวันสำคัญตามปฏิทินประจำปี และมีเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ตที่เข้มแข็ง พร้อมให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นจากชุมชนในการนำเที่ยว ณ เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต 2) สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดอ่อน สถานประกอบการอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตขาดมาตรฐานในการวัดคุณภาพของอาหาร ความสะอาด ถูกสุขอนามัย ขนาดของร้าน และความแออัดของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรให้ความตระหนักในเรื่องทักษะความสามารถของพนักงานให้บริการอาหารและมีหลักเกณฑ์ในการรับสมัครที่แน่นอน รวมไปถึงผู้ให้บริการอาหารควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารให้กับนักท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการ ตลอดจนการมีข้อจำกัดด้านความหลากหลายของช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ข้อจำกัด ด้านบุคลากรและข้อจำกัดในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว 3) สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาส หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเปรียบเสมือนเครือข่ายความร่วมมืออันดี ช่วยส่งเสริมการจัดงานมหกรรมอาหาร กิจกรรมอาหาร และการออกร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองภูเก็ตอยู่บ่อยครั้งอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับภูมิทัศน์เมืองเก่าภูเก็ต โดยการนำสายไฟลงดิน เพื่อดัดศักยภาพและเอกลักษณ์ที่มีภายในบริเวณเมืองเก่ามากระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว ตามนโยบายการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ นอกจากนี้ ทางจังหวัดภูเก็ตได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีของคนภูเก็ตที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในการท่องเที่ยว และ 4) สภาพแวดล้อมภายนอกด้านอุปสรรค ปัญหาการขนส่งและความแออัดของชุมชนเมือง ทำให้มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าถึงพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตมีอัตราที่สูงและมีพื้นที่จอดรถน้อยและคับแคบ นอกจากนี้ ปัญหาในเรื่องความถี่ของการให้บริการที่ค่อนข้างน้อยของ Airport bus หรือ Smart bus ส่งผลทำให้เกิดความไม่สะดวกสบายในการเข้าถึงกับนักท่องเที่ยว

3. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตปัจจุบัน นักท่องเที่ยวให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในอดีตนิยมท่องเที่ยวโดยมีท้องทะเล หาดทราย และแสงแดดเป็นจุดขายและจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว เพื่อสัมผัสกับบรรยากาศของทะเล หาดทราย และชมพระอาทิตย์ตกดิน หรือที่รู้จักกันในนามของ Sea Sand Sun พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ถูกจัดเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องไปเยือน เนื่องด้วยพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสมัยใหม่ มักนิยมและชื่นชอบการถ่ายภาพเพื่อบันทึกภาพความทรงจำจากการเดินทาง และสร้างเนื้อหาลงในสื่อสังคมออนไลน์ผ่านบัญชีผู้ใช้งานส่วนบุคคล นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า จังหวัดภูเก็ตยังเป็นจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนและสนับสนุนเรื่องของอาหารพื้นเมืองกับการท่องเที่ยว ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดงานมหกรรมอาหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้และภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองสร้างสรรค์แห่งวิทยาการอาหารระดับโลก ทั้งนี้ จังหวัด

ภูเก็ตมีปฏิทินการจัดงานมหกรรมอาหารประจำปี 2563 และ 2564 ประกอบไปด้วย Phuket Tastival & Seafood Gastronomy หรือยิมเล งานปีใหม่ เทศกาลของดีภูเก็ตและงานกาชาดจังหวัดภูเก็ต เทศกาลอาหารพื้นเมืองของดีชาวภูเก็ต และเทศกาลอาหารอร่อยนครภูเก็ต

จากข้อมูลด้านการตลาดการท่องเที่ยวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ได้ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ด้านการตลาดการท่องเที่ยว

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S13 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการจัดกิจกรรมตลาดอาหารวันอาทิตย์ (Sunday Market) ในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างการรับรู้และการเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารพื้นเมืองภูเก็ตให้กับนักท่องเที่ยว	W14 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตและชุมชนอื่นใกล้เคียงเข้าด้วยกันยังมีค่อนข้างน้อย
S14 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการประชาสัมพันธ์โดยการนำเสนอผ่านสื่อหรือคลิปส่งเสริมการท่องเที่ยว	W15 การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่อย่างจริงจังในการทำตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
S15 พื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตได้รับการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในการถ่ายทำภาพยนตร์หรือหนังสั้นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมเมืองเก่าภูเก็ตและอาหารพื้นเมืองภูเก็ตเข้าไปในเรื่อง	W16 การพัฒนาทักษะของบุคลากรทางการตลาดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยว
S16 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับวิธีการทำการตลาดทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ตลอดจนการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทเมืองอัจฉริยะ	W17 ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของสถานประกอบการอาหาร
S17 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำการตลาดผ่านการรีวิวสินค้าและบริการจากนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต ผ่านการสร้างเนื้อหาส่วนบุคคลลงในสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย และมีการทำการตลาดผ่านอินฟลูเอนเซอร์ที่มีอิทธิพลกับการท่องเที่ยว	W18 ข้อจำกัดด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลด้านอาหารพื้นเมืองภูเก็ตที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้งานได้จริงในบทบาทของการท่องเที่ยว
S18 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่านการเป็นเมืองหรือชุมชนตัวอย่างด้านการท่องเที่ยว	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S19 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่านงานเทศกาลหรืองานประเพณีประจำปี	
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
O10 จังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในเมืองที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารระดับโลกจากองค์การยูเนสโก ซึ่งเป็นจังหวัดแรกในประเทศไทยและเป็นเมืองแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)	T7 ภาพลักษณ์ด้านอัตราค่าบริการการคมนาคมขนส่งที่มีราคาสูงเกินไปปกติในสายตาของนักท่องเที่ยว
O11 หน่วยงานภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าในประเทศไทย	T8 ข้อจำกัดในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น
O12 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญในการขยายฐานตลาดภาพรวมจังหวัดไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ และการสร้างความเชื่อมโยงของข้อมูลข่าวสารไปสู่ตลาดต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น	T9 ข้อจำกัดด้านความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
O13 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการตลาดโดยสอดแทรกเข้ากับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น Media fam trip และ Agent fam trip เป็นต้น	
O14 กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงมากขึ้น	
O15 บริษัทนำเที่ยวและสายการบินเสนอขายแพ็คเกจเที่ยวบินพร้อมโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตมากขึ้น	
O16 มิชลินสตาร์ได้มอบรางวัลร้านอาหารดาวมิชลินให้กับร้านอาหารในจังหวัดภูเก็ตและร้านอาหารในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต ซึ่งเป็นโอกาสอันดีในการสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพของอาหาร	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
○17 การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของทางจังหวัด เพื่อสร้างสีสันของเมืองท่องเที่ยวให้กลับมาคึกอีกครั้ง อาทิ ไถ่ในหลาด หรือ Phuket Surfskate Series 2021	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต ด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า 1) สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็ง พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตได้รับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตลาดอาหารวันอาทิตย์ (Sunday Market) ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างการรับรู้และการเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารพื้นเมืองภูเก็ตให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการประชาสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ โดยการนำเสนอผ่านสื่อหรือคลิปส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาพยนตร์หรือหนังสือ การรีวิวสินค้าและบริการจากนักท่องเที่ยว สื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย อินฟลูเอนเซอร์ที่มีอิทธิพลกับการท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทเมืองอัจฉริยะ นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านการเป็นเมืองหรือชุมชนตัวอย่างด้านการท่องเที่ยว และงานเทศกาลหรืองานประเพณีประจำปี 2) สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดอ่อนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตและชุมชนอื่นใกล้เคียงเข้าด้วยกันยังมีค่อนข้างน้อย ซึ่งคนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวน้อย รวมไปถึงการพัฒนาทักษะของบุคลากรทางการตลาด ข้อจำกัดด้านงบประมาณของสถานประกอบการอาหาร และข้อจำกัดด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้งานได้จริงในบทบาทของการท่องเที่ยว 3) สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาส จังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในเมืองที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารระดับโลกจากองค์การยูเนสโก หน่วยงานภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า มีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของทางจังหวัด การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อชิมรสชาติของร้านอาหารดาวมิชลินสตาร์ และการขยายฐานตลาดภาพรวมจังหวัดไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษท่ามกลางกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงมากขึ้น ตลอดจนการสร้างเชื่อมโยงของข้อมูลข่าวสารไปสู่ตลาดต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำการตลาดโดยสอดแทรกเข้ากับกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้บริษัทนำเที่ยวและสายการบินเสนอขายแพ็คเกจเที่ยวบินพร้อมโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตมากขึ้น และ 4) สภาพแวดล้อมภายนอกด้านอุปสรรค ภาพลักษณ์ด้านอัตราค่าบริการการคมนาคมขนส่งที่มีราคาสูงเกินปกติในสายตาของนักท่องเที่ยวข้อจำกัดในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งระบบ และความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการณ์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ด้านการบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และด้านการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) ผู้วิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตเป็น 1 ใน 36 เมืองเก่าของประเทศไทยที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า มีทุนทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าที่หลากหลาย ได้แก่ สถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่มีความแตกต่างไม่เหมือนใคร อาหารพื้นเมืองภูเก็ต ชุมชนท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็ง สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ ศาสณียกุล (2559) ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการอนุรักษ์อาคารตึกแถวในพื้นที่เขตอนุรักษ์เมืองเก่าภูเก็ตเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์วิถีชีวิตในอดีตและการพัฒนาเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว โดยจะกล่าวถึงข้อเท็จจริงประการหนึ่งคือการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พีรวิทย์ สิงหาพะ และคณะ (2563) ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนได้รับการพัฒนาให้เป็นชุมชนด้านการท่องเที่ยวเปิดชุมชนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสกับ วิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้องค์ความรู้และสนุกไปกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและลิ้มรสอาหารทะเลซึ่งความโดดเด่นของชุมชนดังกล่าว ทำให้เกิดแรงจูงใจและสามารถตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการสร้างเรื่องราวและที่มาของอาหารค่อนข้างน้อย ทำให้นักท่องเที่ยวไม่เกิดความรู้สึกพิเศษหรือแตกต่างไปจากการรับประทานอาหารทั่วไปที่สามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน ผู้ประกอบการยังขาดความเข้าใจในอาหารพื้นเมืองภูเก็ตและเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวด้วยรสชาติที่ผิดเพี้ยนไปจากต้นตำรับดั้งเดิม คนรุ่นก่อนมีการวางแผนสูตรอาหารไว้ถ่ายทอดให้เฉพาะลูกหลานซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสำคัญกับทุนทางวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย และข้อจำกัดเรื่องประสิทธิภาพในการรองรับเชิงพื้นที่ที่ค่อนข้างน้อย รวมไปถึงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตที่มีความได้เปรียบ เป็นแหล่งทรัพยากรอาหารที่สามารถหาได้เฉพาะพื้นที่นั้น แผนงานยุทธศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร นำเสนอประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามผ่านวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ ทำให้อาหารพื้นเมืองภูเก็ตได้รับการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงวัฒนธรรมกว่า 300 ชนิด มีความหลากหลายและไม่เหมือนใคร และเป็นปัจจัยดึงดูดอันดับต้น ๆ ทางการท่องเที่ยว ตลอดจนข้อจำกัดในการผสมผสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การวางแผนงานและงบประมาณอย่างเป็นระบบ และการกลืนกลายทางวัฒนธรรมจากชนกลุ่มน้อย

2. ด้านการบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีสถานประกอบการอาหารที่หลากหลาย ให้บริการอาหารพื้นเมืองและอาหารฟิวชั่นหลากหลายรายการ อีกทั้งยังมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปและของฝากที่ทันสมัย ภายใต้ความแปลกใหม่และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกระแสนิยมสมัยใหม่มากขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในวันสำคัญตามปฏิทินประจำปี และเที่ยวชมชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตโดยมีคัคคุเทศก์ท้องถิ่นจากชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตพนธ์ ชุมเกตุ (2560) ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ควรสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ที่

เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นดูมีคุณค่า มีมาตรฐาน มีเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

อย่างไรก็ตามสถานประกอบการอาหารยังขาดมาตรฐานในการวัดคุณภาพของอาหารและ ร้านอาหาร ทั้งนี้ ควรให้ความตระหนักในเรื่องทักษะความสามารถของพนักงานให้บริการอาหารและหลักเกณฑ์ในการรับสมัคร ผู้ให้บริการอาหารควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ประเมินตนเองในเบื้องต้นถึงอาการแพ้วัตถุดิบบางประเภท และให้ความสำคัญกับการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการ ตลอดจนการมีข้อจำกัดด้านความหลากหลายของช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ด้านบุคลากรและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงความร่วมมืออันดีของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ช่วยส่งเสริมการจัดงานมหกรรมอาหาร กิจกรรมอาหาร และการออกร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองภูเก็ต การให้ความสำคัญกับภูมิทัศน์เมืองเก่าภูเก็ต เพื่อตักตวงภาพและเอกลักษณ์ที่มีภายในบริเวณเมืองเก่ามากระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายใต้การเป็นเมืองอัจฉริยะ อีกทั้งทางจังหวัดภูเก็ตได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีของคนภูเก็ต ตลอดจนปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการขนส่งและความแออัดของชุมชนเมือง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าถึงและมีพื้นที่ค่อนข้างน้อย และความถี่ของการให้บริการของ Airport bus หรือ Smart bus ที่ค่อนข้างน้อย

3. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตได้รับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตลาดอาหารวันอาทิตย์ (Sunday Market) ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างการรับรู้และการเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารพื้นเมืองภูเก็ตให้กับนักท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทเมืองอัจฉริยะผ่านการเป็นเมืองหรือชุมชนตัวอย่างด้านการท่องเที่ยวและงานเทศกาลหรืองานประเพณีประจำปี สอดคล้องกับการศึกษาของ อธิป จันทรสุรีย์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า อาจนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ และการเก็บข้อมูล เป็นฐานข้อมูลในการสืบค้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยอาจทำการศึกษา และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุภาภรณ์ ประสงค์ทัน (2556) ผลการศึกษาพบว่า การจัดโปรโมตทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลเกี่ยวกับไทยพวนโดยเริ่มจากภาษาอังกฤษ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทาง Internet Facebook Web Blog เพื่อขยายช่องทางการสื่อสารให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนเข้าด้วยกันยังมีค่อนข้างน้อย คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวน้อย การพัฒนาทักษะของบุคลากรทางการตลาดที่มีข้อจำกัด ตลอดจนข้อจำกัดด้านงบประมาณและการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ รวมไปถึงจังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในเมืองที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารระดับโลกจากองค์การยูเนสโก หน่วยงานภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า มีการจัดกิจกรรมของทางจังหวัด การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อชิมรสชาติของร้านอาหารดาวมิชลินสตาร์ และการขยายฐานตลาดภาพรวมจังหวัดไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่

มีความสนใจพิเศษ ท่ามกลางกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ตลอดจนการสร้างเชื่อมโยงของข้อมูลข่าวสารไปสู่ตลาดต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น การทำการตลาดโดยสอดแทรกเข้ากับกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้บริษัทนำเที่ยวและสายการบินเสนอขายแพ็คเกจเที่ยวบินพร้อมโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องภาพลักษณ์ด้านอัตราค่าบริการการคมนาคมขนส่งที่มีราคาสูงเกินปกติ ข้อจำกัดในเรื่องการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนความเชื่อมั่นต่อการจัดการของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการสร้างเรื่องราว (Story) และที่มาของอาหารเพื่อสร้างอัตลักษณ์และเสน่ห์เฉพาะตัวให้กับอาหารพื้นเมืองภูเก็ตค่อนข้างน้อย ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างความเข้าใจอันดีในเรื่องของอาหารพื้นเมืองภูเก็ตให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการอาหารโดยนำเสนอให้เห็นถึงเรื่องราวและที่มาที่ง่ายต่อความเข้าใจ เข้าถึง และสามารถสัมผัสได้จริงจากประสบการณ์การท่องเที่ยว รวมไปถึงการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสูตรอาหารพื้นเมืองภูเก็ตให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป เพื่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอาหารให้คงอยู่ต่อไป

2. จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการบริการการท่องเที่ยว พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการให้ความสำคัญกับมาตรฐานสถานประกอบการอาหารในการวัดคุณภาพของอาหาร ความสะอาดถูกสุขอนามัย ขนาดของร้าน และความแออัดของนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างมาตรฐานหลักเพื่อใช้ในการประเมินสถานประกอบการอาหารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวในการรับบริการเชิงอาหารเป็นสำคัญ รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการหรือการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาตนเองและการวางแผนการจัดการที่ดีภายใต้ความเหมาะสม

3. จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดภูเก็ตมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตและชุมชนอื่นใกล้เคียงเข้าด้วยกันค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นภายใต้ความหลากหลาย เพื่อร่วมกันจัดการการท่องเที่ยวไปพร้อมกันทั้งระบบโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและสามารถในการนำไปใช้งานได้จริงในบทบาทของการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้ความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา. (2561). การท่องเที่ยวเชิงอาหาร: ศักยภาพและความได้เปรียบของประเทศไทย. *สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 24(1), 103-116.
- พีรวิชัย สิงฆาพะ ภาณุพงศ์ อุบวบล ศราวุธ ตันติวัฒนสุทธิ เฉลิมเกียรติ เฟื่องแก้ว และอธิป จันทร์สุริย์. (2563). การศึกษาระบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 9(2), 35-50.
- พรณี สอนเพลง และคณะ. (2559). การท่องเที่ยวเชิงอาหาร. *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว*, 4(2), 38-45.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2556). ทูทางสังคมกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชาวไทยพวน อ.ปากพลี จ.นครนายก. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 16(1), 225-235.
- สุทธิ ชัดติยะ และวิไลลักษณ์ สุจิตตานนท์. (2554). *แบบแผนการวิจัยและสถิติ*. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พรินติ้ง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภูเก็ต. (2558). *ชม ชิม ช้อป เมืองภูเก็ต*, 30 มกราคม 2564. <https://www.phuket.emagazine.com/ชม-ชิม-ช้อป-เมืองภูเก็ต/>.
- พลอยจันทร์ สุขคง. (2560). *ทำไมยูเนสโกเลือก ภูเก็ต เป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหาร พร้อม 7 พิกัดงานอร่อยพื้นบ้านสไตล์ชาวจีนฮกเกี้ยน*, 24 มกราคม 2564. <https://thestandard.co/lifestyle-travel-unesco-good-food-in-phuket/>.
- จิตพนธ์ ชุมเกตุ. (2560). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อธิป จันทร์สุริย์. (2561). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นฐานสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรรณณ ศาสนียกุล. (2559). *แนวทางการอนุรักษ์ตึกแถวเอกชนในพื้นที่เมืองเก่ากรณีศึกษา ตึกแถวบนถนนกลางและถนนยาวราชเมืองเก่าภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- Mogalakwe, M. (2006). The Use of Document Research Methods in Social Research. *African Sociological Review*, 10(1), 221-230.
- World Tourism Organization (WTO). (2012). *Global report on food tourism: AM report volume four*. Madrid: Author.